

om 'in het moment' te zijn. En ik zou niet weten hoe ik anders toneel moest spelen. Als je niet zou proberen om zo dicht mogelijk bij het moment te geraken en te luisteren naar wat er aan de hand is. Als je niet zou proberen te kijken naar hoe het met jezelf gaat, ten opzichte van het publiek en van de andere toneelspelers. Dat is een uitwisseling van boodschappen die ongelooflijk ingewikkeld en complex kan zijn. Zelfs als je maar met twee spelers op een scène staat, is dat een geweldige klus.

ETCETERA Publiek. Het P-woord is gevallen. Hoe belangrijk is voor jou de relatie tot je publiek?

DE ROO Het publiek is *alles*. Zonder publiek is er geen theatervoorstelling. De interactie met de toeschouwers is ontzettend belangrijk – hoe impliciet die reactie ook moge zijn. Op avonden dat het iets minder goed gaat, kan dat overigens erg intimiderend werken. De reacties van het publiek relativeren ook heel veel. Je kunt zelf met het gevoel rondlopen dat het een fantastische avond was en dan het deksel op je neus krijgen als iemand zegt dat hij er niks aan vond. Je kunt zoiets proberen bij te sturen door met die persoon in discussie te gaan, maar uiteindelijk heeft iedereen zijn waarheid en valt daar weinig of niks aan te doen. Dikwijls gaat het ook om erg kleine, subtiele dingen. Heel af en toe gebeurt er eens iets spectaculairs. Het heeft ook altijd met een ingesteldheid te maken: sommige acteurs fixeren zich op die ene toeschouwer die in slaap gevallen is en vinden het achteraf een rotvoorstelling. Andere acteurs fixeren zich op een groep jonge kijkers die gretig zitten te kijken en die vonden dezelfde voorstelling fantastisch goed gelukt.

ETCETERA In het werk van tg STAN lijkt de persoonlijkheid van de toneelspeler minstens even belangrijk te zijn als zijn technische kwaliteiten. Ron Vawter dreef die gedachte ooit op de spits toen hij in een interview zei dat de persoonlijkheid zelfs belangrijker zou zijn dan technische kwaliteit.

DE ROO Ik vind dat Vawter gelijk heeft. Je hebt alleen je eigen persoonlijkheid, dat is je enige instrument. Wat niet wegneemt dat je jezelf constant moet verrijken en ontwikkelen.

ETCETERA Bijvoorbeeld in theaterscholen?

DE ROO Ja. Iemand die een bepaald talent heeft, heeft er nog altijd baat bij om bij te le-

ren. Uitleggen hoe je moet acteren is onmogelijk: je kunt het of je kunt het niet. Maar je kunt wel iemand dingen aanreiken waar hij of zij uit zichzelf niet aan zou denken. Dat is het tegenstrijdige aan opleidingen: je kunt natuurlijk wel bepaalde doeleinden vooropstellen, maar als iemand niet meewil, lukt het niet, ook al heeft de persoon in kwestie alle talent van de wereld. Iemand kan een geniaal toneelspeler

onder een veel te grote druk, ze durven bijna niet meer bewegen. Ik herhaal: toneelspelen gaat over fouten maken. Matthias de Koning zegt altijd dat fouten eigenlijk kansen zijn. Toen ik dat begreep, viel er een grote last van mijn schouders. Op het conservatorium, waar ik nu zelf les geef, heb ik dat in elk geval nooit geleerd. Het zou een plek moeten zijn waar je mensen opleidt die toneel willen *maken*.

'zien en zien' TG STAN&DITO'DITO foto Herman Sorgeloos

zijn, maar niet willen roepen. Of niet op de grond willen kronkelen van de pijn. Ik vind dat een school om ontmoetingen moet draaien, dat een school de studenten een zo divers mogelijk palet van contacten moet aanreiken. En scholen moeten plekken zijn waar mensen niet alleen mogen, maar *zelfs moeten* mislukken. In het echte leven van de toneelspeler lopen er subsidiënten, recensenten en toeschouwers rond, en dat geeft een heel grote druk. Als je op je bek gaat heb je een probleem. Op school zou die druk niet mogen bestaan: je moet fouten mogen maken. Ik heb de indruk dat het vaak net omgekeerd is: studenten staan

ETCETERA Opleidingen kunnen er toch ook zijn voor mensen die gewoon willen leren acteren, op een min of meer uitvoerende manier?

DE ROO Als je alleen wilt doen wat anderen je opdragen, dan moet je toch niet naar een school: dan *doe* je dat toch gewoon? Het opleiden van een acteur tot een toneelspeler of tot een autonome maker, *dat* is een heel ander verhaal. En ik ben blij dat er nog mensen zijn die er net zo over denken. Het RITS in Brussel bijvoorbeeld, lijkt me veel meer op die manier bezig te zijn. En opleidingen blijven noodzakelijk. Op een ochtend opstaan en zeggen: 'Ik ga toneelspelen', dat is echt niet evident. ●